

Fylkesdelplan for Hardangervidda

Referat fra møte i Arbeidsutvalget - AU - 14. januar 2009

Møtested:	Seljord hotell,
Til stede:	Lars Bjaadal, Telemark fylkeskommune Mette Lund Stake, Buskerud fylkeskommune Magnar Lussand, Hordaland fylkeskommune Kirsti Kolle Grøndahl, Fylkesmannen i Buskerud Arne Vinje, Vinje kommune Anved Johan Tveit, Eidfjord kommune Steinar Berthelsen, Rollag kommune Olav H. Opedal, Villreinnemnda Ellen Korvald, prosjektleder
Forfall:	Ingen
Referent:	Ellen Korvald

Sak 1. Planprogram – drøfting av opplegg for slutføring.

Med utgangspunkt i fylkesutvalgenes behandling av planprogrammet ble slutføring drøftet. Status var at

- Hordaland vedtok planprogrammet slik det forelå fra styringsgruppa.
- Telemark vedtok et supplement om friluftsliv og naturbasert næringsliv.
- Buskerud utsatte saken, pga. av problemstillinger knyttet til næringslivets plass og ytre plangrenser.

I tillegg har Miljøverndepartementet bedt om noen mindre faktakorrigeringer i kapitel om nye lover.

AU konkluderte med å anbefale følgende endringer:

Kap. 1, 3. avsnitt (s. 4) endres til:

Hovedformålet med fylkesdelplanen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av arealer som er viktige leveområder for villreinen eller påvirker villreinens leveområder. Særlig sentralt vil det være

- å sikre villreinen tilstrekkelige leveområder og langsiktig gode livsvilkår.
- å sikre lokalsamfunnene rundt Hardangervidda gode muligheter for nærings- og bygdeutvikling.
- å legge til rette for friluftsliv og naturbasert næringsliv.

Bruk og vern av nasjonalparken og andre verneområder er fastsatt i egne forskrifter og forvaltningsplaner, og inngår ikke i denne planens vurderingsområde.

Kap 2, avsnitt om Nye lovforslag (s. 8) endres til:

Ny plandel til **plan- og bygningsloven** er vedtatt og vil antakelig tre i kraft 01.07.09
Forslag til ny **lov om naturmangfold** skal etter planene fremmes slik at den kan behandles av Stortinget våren 2009.

Kap. 7 suppleres med følgende avsnitt for å utdype problemstillingene knyttet til utmarksnæringer i LNF-områdene:

Rammer for nærings- og bygdeutvikling i LNF-områdene

Fylkesdelplanen skal utarbeides innenfor plan- og bygningslovens regelverk. Et stadig tilbakevendende spørsmål er hvilke muligheter og rammer lovverket gir for utmarksnæring i LNF-områdene. Et spørsmål der miljø- og landbruksmyndigheter ofte gir ulike svar.

I distriktene preges landbruket stadig mer av et "mangesyssleri" med et mangfold av aktiviteter, ikke minst i utmarka. En sentral problemstilling er derfor hva som kan defineres som landbruk i plan- og bygningsloven. Omfatter dette kun det tradisjonelle landbruket, eller kan tilleggsaktiviteter som utleie av stølsbygg, utleie av buer til jakt og fisk, bygg til næringsfiske osv. også defineres som landbruk?

Disse spørsmålene er generelle og gjenstand for bred debatt. De kan ikke løses innenfor denne fylkesdelplanen, men som ledd i planprosjektet vil det bli tatt initiativ til å belyse problemstillingene i forbindelse med de samlede prosesser med fylkesdelplaner for sentrale villreinområder.

Prosessene videre:

Disse endringsforslagene forelegges og drøftes med styringsgruppa per mail, med en relativt kort svarfrist.

Saken skal også drøftes i møte med fylkesordfører i Buskerud 20. januar.

Det tas sikte på ny behandling av planprogrammet i alle tre fylkesutvalg i løpet av januar og februar.

Sak 2. Prinsipper og videre prosess for fastsetting av ytre grenser.

Prosjektleder orienterte om arbeidet med dette spørsmålet i administrativ gruppe og la fram forslag til prinsipper og opplegg for prosessen videre som denne gruppa har drøftet seg fram til.

AU sluttet seg til forslaget med noen ytterligere presiseringer knyttet til prinsippene.

Prinsipper for planområdets yttergrense:

1. Alle villreinsens leveområder (jfr. Villreinsenterets kartlegging) skal være innenfor planområdet.
2. Planområdet skal dessuten inkludere alle arealer der villreinen på Hardangervidda vil være en naturlig del av vurderingsgrunnlaget, og skal også gi muligheter for friluftsliv og næringsutvikling. Topografiske forhold vil naturlig påvirke avgrensningen av planområdet.
3. Plangrensen skal møte andre fjellfylkesdelplaner og andre villreinområder for å unngå "glipper" mellom disse. Tilsvarende bør fylkesdelplanens yttergrense legges inn til grensen for verneområder der det vurderes som naturlig.
4. Avgrensning av gjeldende kommunedelplaner og reguleringsplaner skal ikke være førende for yttergrensen.

Videre prosess:

1. AU drøfter hovedprinsipper i møte 14.01.09
2. Arbeidsgruppas kommunale medlemmer lager et revidert forslag basert på AUs prinsipper og endelig versjon av villreinkartet (som skal foreligge 1. februar). Hver kommune oversender sin "strek" til prosjektleder.
3. Prosjektleder utarbeider et samlet kart med yttergrense rundt hele vidda. På dette kartet må både det administrative kommunale forslaget fremgå, og eventuelle forslag til korrigeringer gjort av prosjektleder ut fra en helhetsvurdering.
4. Dette kartet oversendes den administrative gruppa for vurdering og nødvendig drøfting i de politiske miljøer lokalt.
5. På bakgrunn av dette sammenstilles et revidert helhetlig forslag som forelegges AU.
6. Yttergrense drøftes i AU, og AU legger fram sitt forslag for styringsgruppa som skal vedta en yttergrense. Det tas sikte på å vedta dette i styringsgruppemøte i mars.

Annet:

Som ledd i drøftingen ble også behovet for stimuleringsmidler, rettet mot næringsrettede tiltak innenfor planområdet, tatt opp. Dette ville lette mulighetene for faktisk å oppnå resultater innen næringsutvikling innefor fylkesdelplanens område.

Kirsti Kolle Grøndahl vil undersøke mulighetene for å få etablert en slik statlig ordning som ledd i planarbeidet.

Sak 3. Opplagg og rammer for lokale planprosesser

Prosjektleder orienterte om drøftinger om dette fra den administrative gruppa.

Med sikte på mest mulig helhetlig planlegging søkes det å legge parallelle løp mht. planfaglige grep og prosesser. Blant annet følgende har vært drøftet:

- Arealkategorier. Det må etableres tilnærmet lik bruk av arealkategorier og felles forståelse av begrepene, og det må knyttes opp til revidert plan- og bygningslov.
- Konsekvensvurderinger. Det søkes etablert enkelt og felles opplagg for vurdering av nye tiltak:
  - Enkelt opplagg/skjema for vurdering av konsekvenser for miljøkvaliteter
  - Enkelt opplagg/skjema for vurdering av konsekvenser for lokalsamfunnsutviklingDette må skje i regi av kommunene under deres løpende arbeid. Seinere må det følges opp av en mer omfattende konsekvensvurdering av et samlet forslag til fylkesdelplan.

Av forutsetninger for å lykkes med arbeidet har følgende vært trukket fram:

- Lokale prosesser må gjennomføres denne våren, før 1. juli.
- Hyppige arbeidsgruppemøter for å drøfte, avklare, dele erfaringer og stimulere framdrift.
- Det må være rom for ulike lokale prosesser der opplagget formes i hver kommune.
- Det blir viktig med god lokal medvirkning og forankring.

AU understreket viktigheten av å involvere alle berørte parter, og spesielt grunneiere i de lokale prosessene.

Neste referanseforum vil være en arena for å presentere og orientere om de pågående lokale prosessene.

Sak 4. Delprosjekter

Prosjektleder orienterte kort om status og tanker om de utredninger/registreringer som er skissert i planprogrammets kap. 7 (om kunnskapsbehov).

Lokalsamfunnsutvikling, bo- og virkelyst:

Dette bør vinkles mot arealbruk i fjellet og randområdene, med sikte på å få mer kunnskap om hvorvidt arealdisponering her kan påvirke bo- og virkelyst, og slik motvirke nedgang i folketallet.

Aktuelle måter kan være spørreundersøkelse (ungdom 18-35 år), litteraturstudie av beslektede prosjekter og/eller seminar. Det er utfordrende å finne en god form på dette uten å gjøre det for stort og samtidig få nyttig og relevant kunnskap for vårt planarbeid.

AU fokuserte i sin diskusjon på ungdom og hva ungdommen mener. De spilte inn forslag om skoleoppgaver og at kommunene kan gjøre noe her som del av de lokale prosesser. Den administrative gruppa ble sett som sentral i videre vurdering. Må vurderes videre.

Kartlegging av villreinens leveområder:

Villreinsenterets kartlegging er nå i slutfasen, etter en ny runde i desember som ga lokalmiljøene muligheter for å komme med kunnskapsbaserte innspill. Kartet skal foreligge til 1. februar.

Villreinens bruk av Lufsjåtangen og Dagalitangen:

NINA gjennomfører prosjektet på Lufsjåtangen. Det skal fullføres til 1. mars. Vi bør nå drøfte med NINA muligheten for å videreføre/utvide Lufsjå med Dagalitangen.

Virkning av ferdsel i villreinens leveområder:

Foreløpig uavklart. Bør drøftes med DN.

Kulturminner på Hardangervidda:

Drøftingsmøte med Riksantikvaren og fylkeskommunenes kulturavdelinger er berammet til 10. februar for å vurdere prosjektmuligheter og rammer.

Folks ferdsel:

NINA er prosjektleder i dette prosjektet, som skjer i samarbeid med andre fylkesdelplaner. Er nå i slutfasen.

Nyere ferdselsformer:

Bør trolig følges opp med et seminar. Bør drøftes med DN.

Lokal kartlegging og registrering:

Kommunene ber om at dette ikke blir for omfattende, noe prosjektleder mener vi så langt mulig må imøtekomme.

Samlet vurdering:

Prosjektleder arbeider videre med forslag til opplegg for de ulike områdene, i dialog med DN og andre. Temaet tas opp på et seinere AU.

Sak 5. Økonomi

Et foreløpig prosjektrekskap for 2008 og forslag til budsjett for 2009 og 2010 ble lagt fram.

Dette viser at omlag 700.000 kan overføres til 2008. Forutsatt at Miljøverndepartementet bevilger tilsvarende beløp for 2009 og 2010 som for 2008, har prosjektet en relativt god budsjettsituasjon med rom for både den løpende drift og en del midler til delprosjekter (i henhold til planprogrammets kap. 7.). Eventuelle ytterligere behov for midler til delprosjekter må søkes spesielt for dette.

Delprosjekter må i det alt vesentlige gjennomføres i 2009, mens utgifter til konsekvensvurderinger forventes å komme i både 2009 og 2010.

AU ba om å bli forelagt et avsluttet regnskap for 2008.

Inntil videre legges budsjettforslaget til grunn. Et revidert forslag vil bli lagt fram når endelige regnskapstall for 2008 foreligger. Videre planlegging av delprosjekter vil også gi grunnlag for justering mellom delprosjektene.

Sak 6. Møteplan

AU berammet følgende møter:

23. og 24. mars: AU, styringsgruppemøte og referanseforum (AU kveld 23., øvrige 24. mars)
Trolig på Geilo.

25. og 26. mai: AU og kanskje styringsgruppemøte (frammøte kvelden 25., møte 26. mai).
Trolig i Eidfjord.

Sak 7. Neste møte i referanseforumet

Ble berammet til 24. mars på Geilo. Villrein og lokale planprosesser bli hovedtema.